

DELOVNI SKLOP 3

DR. BORIS MAJCEN, INŠTITUT ZA EKONOMSKA RAZISKOVANJA

1. Kako se opredeljujete do priprave strategije aktivnega in zdravega staranja za Slovenijo?

Strategija aktivnega in zdravega staranja je vsekakor ključna strategija, ki bi morala podati ustrezne podlage za pripravo in uspešno izvedbo najbolj nujnih in pomembnih strukturnih reform, ki še čakajo Slovenijo: reforme trga dela, pokojninskega sistema, sistema zdravstva in dolgotrajne oskrbe. Pri tem je zelo pomembno to, da se že v okviru našega projekta v proces priprave izhodišč za izdelavo Strategije aktivnega staranja aktivno vključi najpomembnejše deležnike na vseh vsebinskih področjih strategije. Z njihovim aktivnim sodelovanjem bomo dosegli, da bomo tako mi kot oni bolje razumeli posamezna stanja in procese na posameznih področjih. Upamo, da bomo na koncu dosegli konsenz glede izhodišč in predlaganih ukrepov, kar bi v naslednjih fazah – izdelavi Strategije aktivnega in zdravega staranja in njeni implementaciji – zelo olajšalo in pospešilo delo. Potrditvi strategije namreč sledi zahtevno oblikovanje zakonskih sprememb, skozi katero se bo strategija uresničevala.

2. Kakšne so vaše programske usmeritve in predlogi ukrepov za podaljšano zaposlovanje in odloženo upokojevanje starejših delavcev?

Podaljševanje življenjske dobe prebivalstva nujno vodi v proces staranja prebivalstva, ki se med drugim odraža tudi v povečevanju deleža upokojene populacije in zniževanju deleža aktivne populacije ter posledično v slabšanju finančne vzdržnosti pokojninskega sistema. Vzdržnost sistema sicer lahko zagotovimo z zviševanjem starosti ob upokojitvi, zniževanjem pokojnin, zviševanjem prispevkov za socialno zavarovanje ali s kombinacijo teh ukrepov. Pri tem pa je nujno zasledovati tudi cilj primernih pokojnin, ki naj posamezniku omogočajo dostojno življenje po upokojitvi. Ob nesprejemljivosti reševanja težav pokojninskega sistema z zvišanjem stroškov dela (torej z višjimi prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje) ali z drastičnim znižanjem pokojnin, se torej kot najboljša možnost ponuja predvsem prvi od možnih ukrepov, to je zviševanje starosti ob upokojitvi.

Vendar bodo za dejansko doseganje odloženega upokojevanja potrebni še dodatni ukrepi. Predvsem bo treba povečati zaposljivost starejših zaposlenih z dodatnim (neformalnim) izobraževanjem, hkrati pa odstraniti ovire za zaposlovanje starejših pri delodajalcih, oziroma spodbuditi delodajalce za zaposlovanje starejših. Pri tem je treba imeti v mislih, da je pretirana zakonska zaščita starejših zaposlenih dvorezen meč, ki pri delodajalcih sproži previdnostno samozaščitno ravnanje, ki se kaže v odklanjanju teh oseb ali pa zakonitem odpuščanju preden ti dosežejo starost, ki jim zagotavlja dodatno zaščito.

Osnovni cilj projektne delovnega paketa 3, za katerega je zadolžen Inštitut za ekonomska raziskovanja, je identificirati ustrezne politike in ukrepe, ki bodo izboljšali vzdržno zaposljivost starejših ter podpirali njihovo aktivno participacijo na trgu dela in s tem odlaganje odločitev za upokojitev.

3. Kako boste poskrbeli za ohranitev stopnje blaginje, kakovosti življenja in podaljšanje zdravih let življenja za naše prebivalce?

Podaljševanje starosti ob upokojitvi in dodatni s tem povezani ukrepi na trgu dela so smiselni, utemeljeni in uresničljivi le ob podaljšanju zdravih let življenja, ki bo posameznikom dejansko omogočalo podaljšanje delovne dobe in kakovostno življenje tudi po upokojitvi. Starejši zaposleni, ki bo delovno sposoben, bo v ustrezno prilagojenem delovnem okolju s posodobljenim znanjem praviloma lahko dosegel polne pogoje za upokojitev in posledično polno pokojnino. Ta mu bo zagotavljala ustrezno stopnjo blaginje in kakovostno življenje po upokojitvi.

